

Posvetovalno gospodarstvo

(stran 6)

Z DELAVNICE V LJUBLJANI – PROJEKT PRO ZA STO

Že stari misleci so se zavedali, da obstaja tesna povezava med kakovostjo in količino, oziroma, kot pravijo filozofi, med kvaliteto in kvantiteto. Primerov bi lahko našli nešteto: primerna količina zdravila človeku koristi, prevelik odmerek pa ga lahko ubije; golaž iz kotla, v katerem se kuha sto porcij, je praviloma mnogo boljši od golaža, ki se kuha v kozici; posvetovanje, na katerem sodeluje dvajset ljudi, je praviloma kakovostnejše od posvetovanja, na katerem sodeluje tisoč ljudi; malo snega ljudem prinese veselje, veliko pa težave in še in še bi lahko nizarili primere.

Znane so Napoleonove besede, s katerimi je označil odnos med količino in kakovostjo vojakov. Dejal je nekako takole: en egipovski vojak premaga tri francoske vojake; dva egiptovska vojaka premagata osem francoskih vojakov, deset egiptovskih vojakov premaga petdeset francoskih vojakov. Če mi dodelite tisoč francoskih vojakov, pa z njimi razženem celotno egiptovsko armado. Na ta način je Napoleon poudaril pomen organizacije, strategije, taktičnega znanja, motiviranosti, medsebojne solidarnosti in drugih dejavnikov, ki na uspeh vojskovanja vplivajo mnogo bolj, kot moč posameznega vojaka.

Ob teh Napoleonovih besedah začne človek nehote vleči vzporednice s trenutnimi razmerami v naši državi. Vsakodnevno smo pričre velikih uspehov, ki jih dosegajo državljani te naše male države na južni strani Alp. Naše smučarke in smučarji na zimskih olimpijskih igrah v Sočiju osvajajo kolajno za kolajno. Tina Maze je olimpijska šampionka v najtežji in najbolj atraktivni disciplini v alpskem smučanju – v smuku. Tudi drugi smučarji in smučarke, ki so osvojili olimpijske medalje, ne zaostajajo veliko za njo. Po številu olimpijskih kolajn na prebivalca je Slovenija med najuspešnejšimi državami na tokratnih zimskih olimpijskih igrah. Slovenija ima veliko vrhunskih športnikov, ki v svetovnem merilu dosegajo vrhunske rezultate, tudi v drugih športnih panogah. Teh je toliko, da jih tukaj zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče naštet. Če bi našli samo nekatere, pa bi storili krivico drugim, neomenjenim.

Sredstva za nove investicije si bomo morali odtrgati od ust

DRAGA ŠOLA

Slovenija ima odlične posameznike tudi na mnogih drugih področjih. Univerzitetni klinični center premore veliko svetovno priznanih zdravnikov specialistov, h katerim se prihajajo zdraviti bolniki iz vsega sveta. Na naših inštitutih dosegajo raziskovalci vrhunske rezultate, ki jih citirajo v številnih mednarodnih strokovnih revijah. Številni profesorji na naših univerzah so zaželeni predavatelji na tujih univerzah. Nenazadnje je tudi eden vodilnih filozofov in mislecev v sodobnem svetu Slavoj Žižek naše gore list.

V Sloveniji imamo tudi veliko izjemno uspešnih in inovativnih podjetnikov in obrtnikov. Njihovi izdelki imajo svetovni sloves. Odkar je slovenski pilot, alpinist in fotograf Matevž Lenarčič z majhnim letalom slovenskega proizvajalca Pipistrel obkrožil svet, bi verjetno težko našli enciklopedijo, v kateri ne bi bilo njunega imena. Tudi Martina Strela, ki je preplaval 6.800 kilometrov od izvira do izliva Amazonke in številne druge reke, pozna ves svet, da o Davorinu Karničarju, ki se je prvi s smučmi spustil iz strehe sveta - z vrha Mont Everesta niti ne govorimo.

Podobno je tudi na področju umetnosti. V Sloveniji imamo veliko pesnikov, pisateljev, slikarjev, kiparjev, igralcev, pesalcev, glasbenikov in drugih umetnikov, da bi lahko samo z imeni in priimki dobitnikov Prešernovih nagrad popisali več časopisnih strani. Tako uspešni kot športniki, umetniki in podjetniki so tudi številni drugi državljani Slovenije, ki korektno in uspešno opravljajo svoje poklice od delavcev v proizvodnji in javnih uslužbenec v upravi do inženirjev v razvojnih inštitutih in profesorjev na univerzah. Skratka, mlada slovenska država ima zelo veliko prizadevnih in uspešnih prebivalcev oziroma državljanov, ki dosegajo tam, kjer delajo, vsega spoštovanja vredne uspehe. Toda to še ne pomeni, da je uspešna tudi naša država.

Če bi parafrazirali Napoleonovo misel, bi lahko rekli: en državljan Slovenije naredi več

kot dva državljana Avstrije ali Italije. Trije državljani Slovenije so bolj uspešni od desetih državljanov sosednjih držav. Če daš skupaj dva milijona državljanov Slovenije, pa naredijo več izgube kot Italija in Avstrija skupaj. Očitno Slovencem,

ki v zgodovini nismo imeli svoje države, manjka izkušenj pri organizaciji pravne in socialne države in njenem upravljanju ter vodenju. Še posebej pa državi manjka izkušenj, kako se učinkovito spopadati z goljufi, tajkuni, kradljivci in vsemi drugimi, ki si želijo nezakonito prisvajati rezultate dela drugih.

Pred dnevi je bilo po medijih mogoče slišati, da se je Slovenija v zadnjem desetletju in pol tako zadolžila, da bi lahko s posojili odprla okoli 150 tisoč visoko produktivnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. Žal pa sposojenih sredstev pristojni niso investirali v nove programe nove tehnologije in nova delovna mesta, temveč so jih preprosto zapravili za tajkunske prevzeme, divje privatizacije, kar je nekaterim omogočilo, da so vrsto let živeli nad svojimi realnimi zmoglostmi. Sedaj, ko je treba sposojeni denar vračati, pa ga nimajo kje vzeti. Če bi s sposojenim denarjem ustvarili 150 tisoč novih delovnih mest, danes v Sloveniji ne bi bilo 130 tisoč delavk in delavcev brezposelnih, na novo zaposleni pa bi ustvarjali visoko dodano vrednost in z davki ter prispevki polnili državno blagajno. Iz nje bi potem z lahkoto vračali kredite tujim kreditodajalcem. Ker vsega tega ni, bomo morali tujim kreditodajalcem denar vračati vsi davkoplačevalci, armada brezposelnih pa se bo še povečevala. Ekonomski analitiki pravijo, da si bomo morali sedaj državljani sredstva za nove investicije odtrgati od ust, če bomo želeli priti do novih delovnih mest in posledično do ponovne gospodarske rasti.

Upajmo, da se bomo v tej šoli, ki nas je že in nas še bo drago stala, tudi česa naučili - če ne drugega pa vsaj tega, da ni dovolj da smo uspešni samo vsak zase na osebni ravni, temveč da se moramo usposobiti tudi, da bomo uspešni vsi skupaj kot državljani in država. Zato nam mora biti za to, kar se dogaja v državi, še kako mar, saj se to dogaja vsem nam.

Tomaž Kšela

delavec
v obrti in podjetništvu

Št. 2, februar 2014
Glasilo za delavce v obrti in podjetništvu zagotavljajo SOPS in skladi za izobraževanje delavcev pri s.p.

Ureja uredniški odbor: Gregor Cerar, Bojan Hribar, Tomaž Kšela, Martin Muršič, Jasna Rode Nikolčič in Boris Rugelj.
Glavni in odgovorni urednik: Bojan Hribar.
Glasilo izdaja SOPS.

Naslov uredništva:
Dalmatinova 4, p.p. 97, 1001 Ljubljana,
telefon: 01/434 12 69 in 434 12 71,
telefaks: 01/434 13 11,
E-mail: delavecobrti@siol.net

Kontaktne ure uredništva:
vsak delovnik, od 9. do 11. ure.
Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

Iz vsebine:

Prihodnja številka izide 15. marca 2014

Angažiranost Evropske unije na področju boja proti sivi ekonomiji in neprijavljenemu delu	4
Posvetovalno gospodarstvo	6
Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo s podpisala tudi OZS	7
Pravice napotenih delavcev	8
Kako zmanjšati korupcijo?	9
Mednarodna konferenca o usposabljanju in izobraževanju za potrebe trga dela	10
V krizi se neenakost povečuje	12
Nova ureditev študentskega dela	14
Sindikalna lista	16

Angažiranost Evropske unije na področju boja proti sivi ekonomiji in neprijavljenemu delu

POZIV K UKREPANJU

V okviru strategije Evropa 2020, ki je namenjena zagotovitvi pametne, trajnostne in vključujoče rasti, so s smernicami za države članice na področju gospodarske politike povezane tudi smernice politik zaposlovanja, med katerimi je tudi boj proti sivi ekonomiji, neprijavljenemu delu, delu na črno ali neformalnemu delu, ki ostajajo v pristojnosti držav članic.

Splošen koncept sive ekonomije zajema različne dejavnosti, ki segajo od zakonitih dejavnosti, ki se izvajajo nezakonito, pa do nezakonitih dejavnosti. Neprijavljeno delo je opredeljeno kot »vsaka plačana dejavnost, ki je po naravi zakonita, ni pa prijavljena državnim oblastem«. Ta opredelitev zajema različne dejavnosti, in sicer od neformalne pomoči v gospodinjstvu do dela na črno oseb, ki v zadevni državi bivajo nezakonito, vendar izključuje kriminalne dejavnosti.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je v mnenju, ki ga je sprejel na januarskem plenarnem zasedanju, izpostavil, da razlog za nastanek sive ekonomije niso zgolj pretirani stroški (zlasti stroški dela), zato se ne manifestira zgolj kot nezakonito zmanjšanje proizvodnih stroškov, davčna goljufija ali kot goljufija na področju socialne varnosti, temveč tudi kot izogibanje delovnim predpisom in standardom (minimalna plača, maksimalni delovni čas, varnost in zdravje pri delu, itd.).

Zaradi kompleksnosti pojava je delovna sila, ki je vključena v sivo ekonomijo, zelo različna: samozaposleni delavci, ki se odločijo, da ne bodo uredili svojega položaja; delojemalci, ki nimajo socialnega varstva, nimajo pogodbe ali so deloma plačani v gotovini; delavci, ki ne prijavijo svoje druge ali tretje zaposlitve; nezakoniti priseljenci ter delavci, ki ne uživajo dostojnih minimalnih delovnih standardov v tretjih državah kot podizvajalci za podjetja v EU.

Potreba po resnem boju proti sivi ekonomiji in neprijavljenemu delu izvira iz njihovih večplastnih negativnih učinkov na podjetja, delavce in tudi na državni proračun:

- konkurenca med podjetji se izkrivlja zaradi nelojalne konkurence med tistimi, ki spoštujejo pravila, in tistimi, ki tega ne počnejo;
- delavci trpijo zaradi fizične in dohodkovne negotovosti ter negotovosti na področju socialnega varstva, čigar posledice so vidne ne zgolj z etičnega vidika, kar zadeva njihovo dostojanstvo, temveč tudi s produktivnega vidika, saj nimajo možnosti vseživljenjskega učenja, poklicnega usposabljanja ter prekvalifikacije na področju

dela, produktivnih procesov in proizvodov;

- javne finance izgubljajo sredstva, tako da se krči prihodek od davkov in socialnih prispevkov in pojavlja neenaka porazdelitev stroškov javnih storitev in storitev socialne države.

Siva ekonomija in neprijavljeno delo sta del svežnja ukrepov za zaposlovanje, ki ga je Evropska komisija predstavila aprila 2012, del letnih pregledov rasti za leti 2012 in 2013 ter priporočil nekaterim državam članicam glede boja proti nezakonitem zaposlovanju in davčni utaji. V delovnem programu Komisije je med zakonodajnimi pobudami, ki jih

javljenega dela v nekaterih državah članicah srednje in vzhodne Evrope (z najvišjo vrednostjo nad 30% v Bolgariji), visoke na jugu Evrope ter srednje v preostalih državah srednje in vzhodne Evrope ter v nordijskih državah, najnižje pa v državah celinske in anglosaksonske Evrope. Neposredna metoda pa zaznava bolj raznoliko sliko, z najvišjimi stopnjami na jugu (zlasti na Cipru in v Grčiji), toda tudi na Irskem in na Poljskem, ter najnižjimi stopnjami v nekaterih državah srednje in vzhodne Evrope, nordijskih in celinskih evropskih državah.

Zato EESO predlaga, da se metodološki problem glede ocen obsega in ra-

Siva ekonomija se ne manifestira zgolj kot nezakonito zmanjšanje proizvodnih stroškov, davčna goljufija ali kot goljufija na področju socialne varnosti, temveč tudi kot izogibanje delovnim predpisom in standardom (minimalna plača, maksimalni delovni čas, varnost in zdravje pri delu, itd.).

je treba uresničiti do leta 2014, evropska platforma za boj proti delu na črno za izboljšanje sodelovanja med vključnimi oblastmi v državah članicah, razširjanje najboljših praks in določitev nekaterih skupnih načel.

Z vidika statistike so dejavnosti v okviru sive ekonomije del BDP in za njihovo oceno je potrebna ustrežna metodologija. Zanesljive in primerljive informacije o njihovem obsegu in strukturi je v EU težko dobiti, zaradi vsaj treh razlogov: narave pojavov, ki jih same po sebi ni mogoče neposredno zaznati; kompleksnosti smernic v državah članicah, zaradi katerih nastajajo različni nacionalni predpisi; uporabe različne metodologije za izračun. Različni pristopi seveda pomenijo različne količinske ocene, ki se lahko močno razlikujejo tudi znotraj iste države. Ponavadi so vrednosti, ki jih objavijo uradni nacionalni viri, v primerjavi s poročili strokovnjakov in mednarodnih organizacij nižje. Ekonometrična metoda kaže najvišje stopnje sive ekonomije in nepri-

javljene dela, ki so še vedno nepopolne in jih ne uporabljajo vsi, reši z uporabo metode, ki temelji na raziskavah delovne sile in se izvede na enak način v vseh državah članicah. To metodo je razvil zlasti italijanski statistični inštitut in je bila torej preskušena v državi, ki je posebej izpostavljena tovrstnim pojavom, med drugim pa pozna velike regionalne razlike.

Glavni element raznolikosti se nanaša na širjenje sive ekonomije, ki v nekaterih državah članicah in regijah znaša 30% skupnega proizvoda, s čimer ni obrobni problem, temveč bolj sestavni del njihovega sistema proizvodnje. Zato EESO poudarja potrebo po tem, da se ustvari diferencirana mešanica politik boja proti tem pojavom, ki bi delovale na različnih območjih, v različnih proizvodnih sektorjih in za različne vrste dela, da bi ustrezno odpravili različne dejavnike, ki spodbujajo sivo ekonomijo in neprijavljeno delo in niso zgolj gospodarski, temveč tudi kulturni in družbeni.

Glede na kompleksnost in različne razsežnosti sive ekonomije in neprijavljenega dela se je treba boja proti tem pojavom po mnenju EESO lotiti z različnimi instrumenti: z odvračilnimi ukrepi, kontrolami in sankcijami ter s spodbudami za spoštovanje predpisov. EESO podpira v zadnjih letih vse večji pomen preventivnih in korektivnih ukrepov, namenjeni preprečevanju dejavnikov, ki so temelj sive ekonomije ali spodbujajo njen pojav, saj so koristnejši za prizadevanja za izhod iz gospodarske krize, in sicer:

- zagotoviti cenejše in enostavnejše spoštovanje predpisov za podjetja, tako da se reformirajo in poenostavijo upravni in davčni postopki;
- povečati tveganje za odkritje kršiteljev s strožjimi kontrolami, zlasti s tristranskimi inšpekcijami skupaj s predstavniki pristojnih javnih oblasti, delojemalcev in sindikatov, ter zagotoviti večjo učinkovitost in uspešnost obstoječih sankcij;
- spodbuditi rast malih in srednjih podjetij in vzpostaviti industrijske politike za spodbujanje zelo intenzivnih produktivnih sektorjev kvalificiranega dela;
- zmanjšati privlačnost neprijavljenega dela za delavce, s podporo dohodku

in večjo povezavo med prispevki in socialnimi nadomestili;

- regulirati nove oblike dela tako, da ne bodo predmet zlorab, temveč bodo omogočile usklajevanje zahtev podjetij in delavcev;
- spremljati rednost plačevanja prispevkov s kazalniki ustreznosti stroškov dela delovne sile, ki se razlikujejo glede na sektor, kategorije podjetij in regijo in so skupni tudi socialnim partnerjem;
- zmanjšati sprejemljivost sive ekonomije v družbi in širiti etiko plačevanja davkov, z ozaveščanjem javnosti, iskanjem večje pravičnosti pri davčni obremenitvi ter povečanjem zaupanja v javne oblasti in politiko;
- uvesti redna poročila o spremljanju, z oceno aktualnih trendov in učinkovitosti sprejetih ukrepov;
- okrepiti sodelovanje med državami članicami na področju večnacionalnih podjetij, tudi prek agencij ali ustreznih institucionalnih struktur.

Vsi ukrepi pa imajo vendarle skupni cilj: zagotoviti, da so za podjetja stroški z vidika gospodarskih sankcij in družbenega ugleda večji od možnih koristi, ki bi izvirali iz goljufij ali nezakonitih dejanj, tako da bi bilo tveganje manj ugodno; za delavce pa zagotovi-

ti, da je zakonito delo bolje plačano glede na neprijavljeno delo z vidika mesečnega dohodka in prihodnjih obetov. Za to pa so nujni načini za podporo spremembe neprijavljenega dela v zakonito zaposlitev.

Socialni partnerji lahko prispevajo k pojavi sive ekonomije, zlasti na področjih, kjer ne gre za preprosto izogibanje, da bi se prihranili stroški proizvodnje, temveč kjer je siva ekonomija sestavni del tkiva proizvodnje. Politike boja proti temu pojavu dejansko zahtevajo uvedbo mreže evropskih, nacionalnih in lokalnih akterjev, ki se zavedajo problema in so sposobni spodbujati ukrepe, s pomočjo katerih siva ekonomija ne bi bila več ugodna. To je mogoče s kriminalizacijo tistih, ki sodelujejo v sivi ekonomiji, z učinkovitimi odvračilnimi ukrepi, in tako, da se spodbuja njeno preprečevanje s preventivnimi in korektivnimi ukrepi, ki so verjetno glede na trenutno krizo bolj koristni.

EESO poziva, da se boj proti sivi ekonomiji ne omeji zgolj na EU, pač pa da se družbena odgovornost gospodarskih družb glede na neobstoječe minimalne standarde dostojnega dela izvaja tudi v tretjih državah, ki zagotavljajo podizvajalske storitve za EU.

Priredil B. H.

Pravnik odgovarja

Piše: Matija Drmota,
univ. dipl. prav.

Je odsotnost z dela v času naravne ujme upravičena?

Marsikateri delavec, zaradi vremenskih razmer v preteklih dneh, kljub svoji želji, ni mogel prispeti na delo, nekateri pa svojega dela niso mogli opravljati, zaradi pomanjkanja električne energije ali zaradi drugih razlogov.

Delavec je v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih (ZDR-1) dolžan opravljati delo, za katerega se je dogovoril v pogodbi o zaposlitvi, v času in na kraju, ki sta določena za opravljanje dela. Od tega pravila so seveda določene izjeme, med njimi tudi vsem dobro poznana bolniška odsotnost. V ZDR-1 so določeni različni razlogi, na podlagi katerih lahko delavec izostane iz dela. Osredotočili se bomo le na tiste, ki so relevantni v primeru nedavnih vremenskih dogodkov.

V 165. členu ZDR-1 določa, da ima delavec pravico do najmanj enega dneva plačane odsotnosti z dela, zaradi hujše nesreče, ki prizadene delavca, medtem ko v 137. členu določa, da je delavec upravičen do polovične plače, ki bi jo sicer prejel, če dela ne more opravljati zaradi višje sile, ne sme pa prejeti manj kot 70% minimalne plače.

Razlikovati je torej potrebno med višjo silo in hujšo nesrečo, ki prizadene delavca, nenazadnje tudi zaradi višina nadomestila, do katerega je delavec upravičen zaradi upravičene odsotnosti. Višja sila je zunanji, od strank pogodbe o zaposlitvi neodvisen dogodek, ki ga ni bilo mogoče predvideti. Tak dogodek lahko vpliva tako na delodajalca kot tudi na delavca. Ob tem se postavi vprašanje, ali so bile vremenske razmere zadnjih dni predvidljive. Gotovo so ob moderni

tehnologiji, s katero razpolagajo meteorologi, bile, vendar vsekakor ni bilo mogoče predvideti posledic, ki so jih vremenske razmere za sabo pustile. Iz tega je mogoče sklepati, da je šlo v primeru, ko delavec ni mogel priti na delo, zaradi različnih razlogov, ki so povezani s posledicami vremenskih neprilic, za višjo silo.

Huda nesreča, ki prizadene delavca, je nesreča povezana z delavčevo osebno sfero. Sem ne spadajo bolezni in poškodbe, saj so te zajete z drugimi zakonskimi določili, temveč gre za druge hude nesreče, ki prizadenejo delavčevo osebno sfero. Mednje spadajo tudi primeri, ko mora delavec nujno izostati z dela z namenom, da prepreči večjo škodo, ki preti njegovemu osebnemu premoženju. Vsaka neznatna pretnja s škodo ne bo opravičila delavčevega izostanka z delovnega mesta, vsekakor pa bi delavec na delovni dan opravičeno ostal doma, v primerih, o katerih so poročali mediji v zadnjem času, iz razloga da zaščiti svoje premoženje. Delavec mora delodajalca o nastali višji sili ali hujši nesreči, ki ga je doletela, v doglednem času obvestiti ter mu sporočiti svoj izostanek z dela in razlog zanj.

Seveda obstajajo tudi drugačne okoliščine, v katerih pa se od delavca pričakuje tudi, da opravlja dodatno delo. Tako ZDR-1 določa, da je delavec dolžan opravljati delo preko pogodbeno dogovorjenega delovnega časa ter da je dolžan opravljati dela, ki niso zajeta z njegovo pogodbo o zaposlitvi, če se ta nanašajo na odpravljanje ali preprečevanje posledic v primerih naravne ali druge nesreče ali ko se ta nesreča neposredno pričakuje. Tako delo lahko traja dokler je nujno, da se rešijo človeška življenja, obvaruje zdravje ljudi ali prepreči materialna škoda. Zakon še določa, da se lahko v primerih naravnih ali drugih nesreč, če se taka nesreča pričakuje ali v drugih izjemnih okoliščinah, ko je ogroženo življenje in zdravje ljudi ali premoženje delodajalca, vrsta ali kraj opravljanja dela, določenega s pogodbo o zaposlitvi, začasno spremenita tudi brez soglasja delavca, vendar le toliko časa, dokler trajajo take okoliščine.

Študijski obisk na Nizozemskem - projekt ProZDRAV

POSVETOVALNO GOSPODARSTVO

V okviru projekta ProZDRAV so predstavniki Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS), Sindikata obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) na začetku februarja obiskali Nizozemsko. Na študijski obisk so se podali z namenom, da se seznanijo z nizozemskim sistemom zdravstvenega zavarovanja, z izdatki za zdravstveno zavarovanje, s preventivo in promocijo zdravja in varnosti pri delu ter z orodji za »on-line« ocenjevanje tveganj. V delegaciji ZDOPS so bili Igor Antauer, Tomaž Bernik, Nataša Terzič in Nataša Cvetek. Delegacijo SOPS sta sestavljala Martin Muršič in Ana Čermelj. V delegaciji ZZZS pa so bili Samo Fakin, Damjan Kos in Olivera Masten Cuznar. Po njihovi vrnitvi smo zaprosili strokovno sodelavko SOPS za projektno dejavnost Ana Čermelj, da za naše glasilo strne nekaj vtisov z obiska na Nizozemskem.

Kako je z oceno tveganja za varnost in zdravje pri delu na Nizozemskem in kako se je to orodje tam razvijalo?

»Od leta 1992 – 2002 so bile ocene tveganja zgolj v pisni obliki na papirju, prav tako smernice in priročniki, zaradi česar je prihajalo do velikega neskladja med potrebami in izvajanjem ter učinkovitostjo le-teh pri malih in srednjih podjetjih, pa tudi splošno gledano. Leta 2003 se je začel razvoj generičnega digitalnega RA (risk assessment) orodja ocene tveganja in postavitev spletne strani za nizozemske organizacije oziroma podjetja (govorimo predvsem o malih in srednje velikih podjetjih z do 50 zaposlenimi). V letu 2004 je sledila vzpostavitev tripartitne platforme in razvoj specifičnih RA orodij, prilagojenih posameznemu sektorju. Pri razvoju orodij so bili aktivno vključeni tako delodajalci kot tudi predstavniki delojemalcev. Z razumevanjem potreb, celostnim pristopom, predvsem pa s sodelovanjem delojemalske in delodajalske strani je bil omogočen razvoj 175 specifičnih digitalnih RA orodij, ki so danes brezplačno na voljo podjetjem.

Celoten razvoj RA orodja je omogočila nizozemska vlada, ki se je zavedala njegove pomembnosti orodja in prednosti, ki jih prinaša, ne samo z vidika varnosti in zdravja pri delu, omejitev tveganj, zmanjšanja nesreč pri delu, itd., temveč tudi zaradi znižanja stroškov. Na podlagi zaključka, da je potreben razvoj orodja, ki bo zagotavljal naštetih prednosti, je nizozemska vlada postala glavni financer razvoja navedenega orodja in njegovih izboljšav. Prednosti RA orodja s finančnega vidika

so k njegovi uporabi pritegnila tudi podjetja; v prvi vrsti je orodje brezplačno, digitalna ocena vzame manj časa, omogoča kakovostnejšo oceno tveganja. Ocena tveganja, ki jo naredi določeno podjetje z digitalnim spletnim orodjem in je potrjena s strani pristojne organizacije, je splošno veljavna in priznana ter ne potrebuje nikakršnih dodatnih ocen tveganj s strani inšpektorjev.

Na študijskem obisku se je slovenska delegacija seznanila z nizozemskim sistemom zdravstvenega zavarovanja, s preventivo in promocijo zdravja in varnosti pri delu ter z orodji za »on-line« ocenjevanje tveganj.

Zaposleni v pristojni organizaciji »Service Point« (teh je približno 3.500) nenehno spodbujajo dejansko uporabo RA orodij v podjetjih, izboljšujejo in promovirajo znanje RA orodij, itd. Vsakodnevno delo, ki ga opravljajo, ni omejeno zgolj na ažuriranje informacij na spletni strani www.rie.nl za mala in srednja podjetja in socialne partnerje, temveč gre tudi za tehnično pomoč, odgovore na pogosta vprašanja (preko elektronske pošte), objave v različnih glasilih in seveda bolj moderne oblike obveščanja kot so twitter, itd.»

Kako pa so na Nizozemskem organizirani delodajalci?

»Obiskali smo največjo podjetniško organizacijo na Nizozemskem Kraljevo združenje MKB Nizozemska s 120 podružničnimi organizacijami in 250 regionalnimi in lokalnimi delodajalskimi združenji. Skupaj MKB promovira interese 150 tisoč podjetnikov.

Njihovi člani so podjetniki s področij kot so gradbeništvo, industrija, trgovina, storitve, šport, turizem, zdravstvene storitve itd. Poleg teh sektorjev MKB predstavlja in lobbira za lokalne partnerje. Njihova primarna

naloga je predstavljanje interesov nizozemskih malih in srednjih podjetij.

Kaj pa ste izvedeli o fundaciji za delo?

»Fundacija za delo je nacionalno posvetovalno telo, sestavljena je iz šestih članov, od tega tri zastopajo delodajalsko stran, tri pa delojemalsko stran. Na delodajalski strani so to Konfederacija nizozemske industrije in delodajalcev, Kraljevsko nizozemsko združenje malih in srednjih podjetij.

in Nizozemska federacija agrikulturnih in hortikulturnih organizacij. Na delojemalski strani pa so člani fundacije Nizozemska sindikalna konfederacija, Nacionalna federacija krščanskih sindikatov Nizozemske in Sindikalna federacija višjih delavcev.

Fundacija za delo je bila ustanovljena 17. maja 1945 – kmalu po koncu druge svetovne vojne. Ena ključnih nalog in ciljev Fundacije je bila in je še vedno dobro sodelovanje in povezanost med delodajalsko in delojemalsko stranjo.

Nizozemska je država posvetovanja in sodelovanja. Sprejemanje odločitev in politika temeljita ne dialogu in pogajanjih, še posebej takrat, kadar sta pod vprašajem delo in zaslužek. To sta temi podkrepljeni z dolgo tradicijo posvetovanja. Iz tega izhaja tudi teza, da je Nizozemsko gospodarstvo »posvetovalno gospodarstvo«. Ključne vloge v gospodarstvu so razdeljene med vlado, delodajalci in delojemalci. Posvetovanja potekajo tako neposredno kot tudi skozi predstavnške organizacije. Prva stopnja posvetovanja je v okviru podjetja, kjer se delavski zastopnik ali delovni svet sestaja z vodstveno strukturo podjetja in

se dogovarja vse od strategije poslovanja podjetja, reorganizacij do napotovanja delavcev v tujino, o delovnih dovoljenjih, itd.

Na nacionalni ravni potekajo sestanki in dogovarjanja med nacionalno sindikalno konfederacijo in delodajalskim združenjem. Pogovori potekajo v različnih posvetovalnih telesih – na primer v Fundaciji za delo, v Socialno-ekonomskem svetu in v Svetu za delo in prejemke. Fundacija za delo je bipartitno telo. Njeni člani predstavljajo delodajalce in delojemalce. Drugi dve organizaciji oziroma sveta sta tripartitna. Tretji član v Socialno-ekonomskem svetu, je skupina neodvisnih strokovnjakov, tretji član v Svetu za delo in prejemke pa je Združenje nizozemskih občin. Člani teh teles razpravljajo o splošnih socialno-ekonomskih vprašanjih, ki se nanašajo na Nizozemsko v celoti.«

Obiskali ste tudi agencijo OSHA. Kakšne so njene zaveze?

»Zaveze Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu so: oblikovanje varnejšega delovnega okolja, zdravo delovno okolje, produktivno delovno okolje, spodbujanje kulture preprečevanja tveganj za izboljšanje delovnih razmer v Evropi, ozaveščanje in razširjanje informacij o pomembnosti varnega in zdravega dela za evropsko socialno in gospodarsko stabilnost in rast ter oblikovanje priročnih orodij za mikro, mala in srednje velika podjetja, ki pomagajo pri ocenjevanju tveganj v delovnem okolju.

OSHA tesno sodeluje z vlada, organizacijami delodajalcev in delavcev, zasebnimi podjetji, itd. Agencija se ukvarja tudi s

prepoznavo in ocenjevanjem novo nastajajočih tveganj pri delu.«

Kaj ste izvedeli o orodju OiRA?

»Gre za brezplačna in preprosta spletna interaktivna orodja za enostavno izdelavo ocene tveganja. S temi orodji so zagotovljeni viri in znanje, ki jih mikro in male organizacije potrebujejo, da lahko same ocenijo svoja tveganja. OiRA ponuja rešitve za izdelavo ocene tveganj v več korakih pri čemer uporabnika popelje od prepoznavanja tveganj delovnega mesta prek izvajanja preventivnih ukrepov ter nazadnje do spremljanja tveganj in poročanja o njih.

Programska oprema OiRA, ki jo je leta 2009 razvila agencija **EU-OSHA** in se uporablja od leta 2010, temelji na nizozemskem orodju za izdelavo ocene tveganja, imenovanem RI&E.

Namen orodja OiRA je bil olajšati izvedbo ocene tveganja ter tako doseči, da bi več mikro in malih podjetij ocenjevalo svoja tveganja ali izboljšala postopek ocenjevanja tveganj. Orodje OiRA lahko tako podjetjem pomaga, da postanejo konkurenčnejša, na primer tako da znižajo stroške povezane s poklicnimi boleznimi, zmanjšajo tveganja nezgod ter izboljšajo splošne delovne razmere in organizacijsko uspešnost.«

Tudi v okviru projekta ProZDRAV nameravate izdelati orodje OiRA.

»Tako je. V sklopu projekta ProZDRAV bosta projektna partnerja SOPS in ZDOPS razvila tri slovenske različice orodja OiRA za dejavnosti frizerjev, cestnega prevoza in mizarjev.«

Kaj pa ste izvedeli na obisku pri Nizozemski sindikalni konfederaciji FNV

»V sindikate je včlanjenih 1,9 milijona Nizozemcev, kar pomeni, da je sindikalno organiziranih 27% delavcev. V FNV je združenih 18 sindikatov, ki zastopajo 1,2 milijona delavcev, kar znaša 83 odstotkov vseh ljudi na Nizozemskem, ki so včlanjeni v sindikat. Te številke pričajo o tem, da je FNV največja, najmočnejša in najuspešnejša sindikalna organizacija na Nizozemskem.

Na vprašanje zakaj se ljudje vključujejo v sindikate je sledil razumljiv odgovor, in sicer, ker se ukvarjajo s vprašanji zaposlovanja in prihodkov, kar je še pomembneje, kot član sindikata se lahko vključiš v razpravo in glasovanje o kolektivnih pogodbah, kar ima nedvomno vpliv na pogoje zaposlitve, ki so pomembne za delo, ki ga določena oseba opravlja.

Tekom obiska na Nizozemskem je bilo na več ali manj vseh predstavitev poudarjena potreba po poenostavitvi ocene tveganj, po želji vseh vpletenih, ki se ukvarjajo z izdelavo novih orodij, za zmanjšanje zapletenosti postopkov priprave ocene, za čim krajše in jasne ocene tveganj in navodil. S tem postane orodje uporabniku prijazno, dostopno, razumljivo, kar je ključno in predstavlja tudi cilj in namen spletnega orodja. Prav tako ne gre zanemariti vloge inšpektorjev, katerih naloga je preverjati ustreznost in učinkovito izvajanje ocene tveganja.

Tomaz Kšela

Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo sopedpisala tudi OZS

KORAK K RAZŠIRJENI VELJAVNOSTI

V prostorih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije (OZS) v Ljubljani je bilo pred dnevi slovesno, saj je podpredsednik OZS in predsednik njenega upravnega odbora Branko Meh sopedpisal Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo, ki sta jo že oktobra lani po nekajmesečnih pogaja-

njih sklenila in podpisala predsednik Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov (ZDOPS) Milan Škapin in predsednik Sindikata obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) Peter Jančar.

OZS lani še ni mogla sodelovati na pogajanjih in pri sklepanju Kolektivne pogod-

be za obrt in podjetništvo, ker še ni imela prostovoljnega članstva. Sedaj, ko ima prostovoljno članstvo, pa lahko sklepa kolektivne pogodbe. S tem, ko je Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo, ki je začela veljati na začetku tega leta, sopedpisala OZS, ki ima kljub prostovoljnemu članstvu še vedno vsega spoštovanja vredno število članov, so se povečale možnosti, da pristojno ministrstvo za kolektivno pogodbo določi razširjeno veljavnost. V tem primeru bo kolektivna pogodba obvezna tudi za tiste delodajalce na področju obrti in podjetništva, ki niso vključeni v nobeno delodajalsko organizacijo.

Na slovesnosti so Meh, Škapin in Jančar opozorili na pomen socialnega dialoga med socialnimi partnerji, ki je še posebej pomembno na področju obrti in podjetništva, kjer morajo delodajalci in delavci praktično vsak dan sodelovati in delati z roko v roki, sicer obratovalnica ne more delati in poslovati uspešno.

Sedaj, ko so kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo podpisali vsi socialni partnerji na področju obrti in podjetništva v Sloveniji še bolj velja in jo bodo morali vsi še bolj spoštovati!

T. K.

Podpredsednik OZS Branko Meh je sopedpisal Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo, ki sta jo že oktobra lani sklenila in podpisala predsednik ZDOPS Milan Škapin in predsednik SOPS Peter Jančar.

Delavnica SOPS v Ljubljani o napotitvah delavcev v tujino - projekt PRO ZA STO

PRAVICE NAPOTENIH DELAVCEV

Sindikata obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) je v sodelovanju z Osrednje-slovensko območno organizacijo ZSSS pred nedavnim v Ljubljani pripravil delavnico v okviru projekta PRO ZA STO. Preko 30 udeležencev delavnice je uvidoma pozdravil predsednik SOPS Peter Jančar. V imenu Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, ki je nosilka projekta, pa je prisotne nagovorila strokovna svetovalka Zdenka Bedekovič. Projekt PRO ZA STO je zbranim predstavil namestnik generalnega sekretarja SOPS Bojan Hribar. Po njegovih besedah je namen projekta krepitev socialnega dialoga in sodelovanje socialnih partnerjev na področju varnosti in zdravja pri delu ter pridobitev posnetka stanja promocije zdravja pri malih delodajalcih in skladno s tem oblikovanje primernih orodij za izvajanje promocije zdravja. Poleg tega je cilj projekta tudi proučitev dobrih praks iz tujine na področju napotovanja tujih delavcev ter povezovanje vseh domačih akterjev, ki urejajo trg dela, z namenom doseči bolj urejen in primerljiv sistem napotovanja tujih delavcev.

Osrednjo temo delavnice o napotitvah delavcev v tujino je udeležencem delavnice predstavil izvršni sekretar ZSSS Goran Lukič. Po njegovih besedah je

Osrednjo temo delavnice o napotitvah delavcev v tujino je udeležencem predstavil izvršni sekretar ZSSS Goran Lukič.

napoteni delavec tisti delavec, ki za omejen čas opravlja delo na območju države članice Evropske unije, ki pa ni država, v kateri običajno dela. Za napotitev v drugo članico Evropske unije iz Slovenije potrebuje delavec obrazec A1, ki ga izda Zavod za zdravstveno zavarovanje, če so izpolnjeni naslednji pogoji: da je bil delavec zavarovan najmanj en mesec pred

napotitvijo na delo, da obstaja pogodba o zaposlitvi za opravljanje dela v tujini oziroma aneks k obstoječi pogodbi o zaposlitvi, skladno s 210. členom Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1); da gre za plačano zaposlitev; da delovno razmerje obstaja celotno obdobje napotitve na delo v tujino; da skupno obdobje trajanja napotitve, z vsemi podaljševanji, ne presega dobe petih let; da gre za napotitev v drugo državo članico; da ne gre za zamenjavo druge že napotene osebe, ki ji je potekla napotitev.

Če je delavec tujec, ki je zaposlen pri slovenskem delodajalcu in ima dovoljenje za začasno prebivanje, potrebuje poleg obrazca A1 tudi vizum države gostiteljice. Če ima delavec stalno bivanje v Sloveniji pa vizuma v večini držav sploh ne potrebuje – v Nemčiji lahko tako dela največ tri meseca na leto, za več pa potrebuje vizum.

Lukič je predstavil tudi pravice napotitvenih delavcev. Položaj delavcev, ki so napoteni v Slovenijo v okviru opravljanja storitev, določa 210. člen ZDR-1. Položaj in pravice delavcev, ki jih delodajalec napotuje iz Slovenije predvsem v države Zahodne Evrope, morajo biti v skladu z minimalnimi pravicami in pogoji dela, kot določa direktiva Evropske unije 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev. V času napotitve delavca na delo v tujino mora delodajalec spoštovati osnovne pravice delavcev, ki veljajo v državi gostiteljici: minimalno postavko, tudi za nadurno delo (plača delavca ne sme biti nižja od minimalne pla-

Ugotovljen pozitiven učinek socialnih prejemkov na verjetnost ponovne zaposlitve

POROČILO EVROPSKE KOMISIJE

Evropska komisija je konec januarja letos objavila letni pregled razvoja na področju zaposlovanja in socialnih zadev. Poročilo kaže, kako zaposlitev lahko ljudem pomaga iz revščine, toda veliko je odvisno tudi od vrste zaposlitve, pa tudi od sestave gospodinjstva in razmer na partnerjevem trgu dela.

Poročilo osvetljuje pozitiven učinek socialnih prejemkov na verjetnost ponovne zaposlitve, saj je v nasprotju s splošno uveljavljenimi prepričanji bolj verjetno, da se bodo zaposlile osebe, ki prejemajo nadomestilo za brezposelnost, kot pa osebe, ki ne prejemajo nadomestil (če je vse ostalo enako). Čeprav so se med krizo zmanjšale nekatere razlike med spoloma, so te še vedno prisotne pri udeležbi na trgu dela, plačah in tveganju revščine.

Najnovejši pregled govori tudi o socialni razsežnosti ekonomske in monetarne unije. Politika obvladovanja plač in cen ima svoje omejitve in slabosti v smislu večje brezposelnosti in socialnih stisk, njena učinkovitost pa je odvisna od mnogih dejavnikov, kot so odprtost gospodarstva, trdnost zunanjega povpraševanja ter prisotnost politik in naložb, ki krepijo nestroškovno konkurenčnost. Evropska komisija je oktobra 2013 predlagala okrepljeno spremljanje razmer na področju zaposlovanja in socialnih zadev. Dolgoročno gledano in po spremembah pogodb bi fiskalna zmogljivost s funkcijo blažilca šokov za celotno EMU lahko dopolnila obstoječe instrumente za usklajevanje politike.

S. J.

če); maksimalni delovni čas in minimalni čas počitka (delavec ne sme delati več ur, kot je določeno v nacionalnih pravilih); minimalni plačani letni dopust (delavec je upravičen do dopusta), zdravje, varnost in higiena pri delu; posebne pogoje pri zaposlovanju in delu nosečnic ali žensk, ki so pred kratkim rodile ter mladih in prepoved dela otrok; pogoje za posredovanje dela delavcev, zlasti kadar gre za delavce, ki jih zagotovijo agencije za začasno delo; enako obravnavanje moških in žensk in druge določbe o ne-diskriminiranju.

Poblizje je Lukić govoril o napotitvah delavcev v Nemčijo. Tam morajo imeti napoteni delavci pri sebi dokazilo o socialnem zavarovanju v Sloveniji: ustrezno potrdilo E101 oziroma potrdilo A1, ki ga izda Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Za napotene delavce veljajo v Nemčiji enaki pravni predpisi, kot veljajo za domače delavce. To velja zlasti za delovni

čas, dopust in predpise v zvezi z varstvom pri delu. Slovenski delodajalec, ki napotuje delavce, mora napotnim delavcem zagotoviti plačo v višini plače nemškega delavca ter spoštovati delovni čas, vključno z odmori in počitki.

Državljeni Evropske unije lahko v Nemčiji bivajo do treh mesecev brez dovoljenja. Vedno pa morajo imeti s seboj osebni dokument s fotografijo. Državljeni tretjih držav, ki so napoteni v Nemčijo, pa morajo prijaviti bivanje pri nemškem veleposlaništvu.

Nemčija ima sklad za plačilo nadomestil za letni dopust gradbenih delavcev (ULAK ali SOKA-BAU).

Poleg plače mora delodajalec delavcem odvajati prispevke v nemški sklad za regres in izravnavo plače za področje gradbeništva. Na podlagi zahtevka delavci prejmejo nakazila od skladov.

Lukić je poblizje predstavil tudi napotitev delavcev v Avstrijo. Slovenski delodajalec mora napotnim delavcem v Avstriji

izplačati plače, kot so določene po tarifah za podobna dela v Avstriji. Predvsem mora biti višina pogodbenega zneska ustrezna, da zagotavlja plačila delavcev v višini plač, kot jih imajo avstrijski delavci. Delodajalec mora delavcem zagotavljati odmore in počitke v skladu z avstrijsko delovnopravno zakonodajo ter spoštovati predpise iz varstva in zdravja pri delu.

V Avstriji je v sektorju gradbeništva potrebno prijaviti delavce v sklad za gradbene delavce (BUAK). V ta sklad mora vplačevati vsako podjetje, ki v Avstriji opravlja dela na področju gradbeništva (do 30 evrov na dan za enega delavca). Namen sklada je izplačilo nadomestila plače za letni dopust teh delavcev. Na podlagi zahtevka pa ti delavci po določenem času prejmejo nakazila od sklada BUAK. Prav tako pa delavec lahko zahteva izplačilo sredstev za neizrabljene dneve dopusta, in sicer šest mesecev po odhodu iz Avstrije.

T. K.

Korupcija povzroči evropskemu gospodarstvu letno za približno 120 milijard evrov škode

KAKO ZMANJŠATI KORUPCIJO?

Evropska komisija je 3.2.2014 predstavila prvo poročilo o boju proti korupciji v Evropski uniji, v katerem ugotavlja, da korupcija vpliva na vse državljane in evropskemu gospodarstvu letno povzroči za približno 120 milijard evrov škode. Vrsta in stopnja korupcije ter učinkovitost ukrepov za boj proti njej se po državah članicah razlikujejo, v vseh državah članicah pa je treba boju proti korupciji nameniti več pozornosti.

Slednje ugotovitev potrjujejo tudi rezultati raziskave Eurobarometra o odnosu Evropejcev do korupcije. Tri četrtine (76 %) Evropejcev in 91 odstotkov Slovencev meni, da je korupcija splošno razširjena, več kot polovica (56 %) pa jih je prepričanih, da se je v zadnjih treh le-

tih stopnja korupcije v njihovi državi povečala.

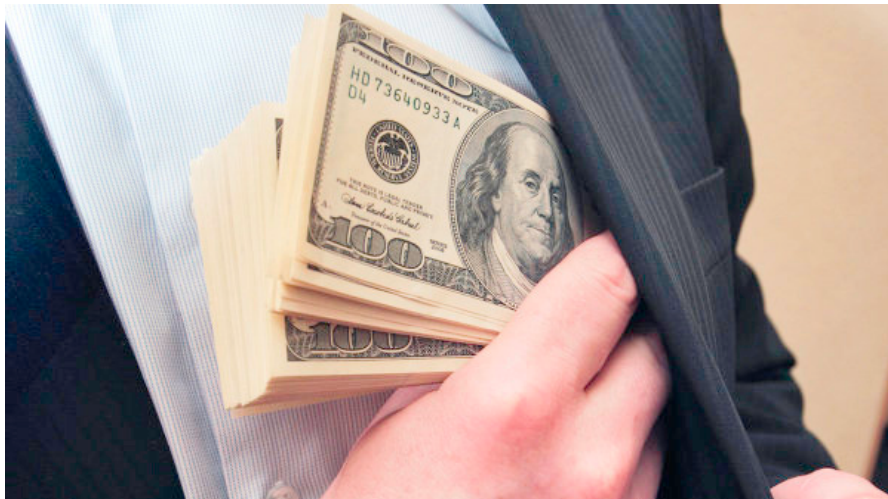
Poročilo v delu o glavnih trendih na področju korupcije izpostavlja nezadostnost nadzornih mehanizmov za preverjanje postopkov v javnih organih mnogih držav članic, zlasti na lokalni ravni, pogosta pa so tudi nasprotja interesov. Na področju pregona in kaznovanja nekatere države dosegajo odlične rezultate, v drugih pa so uspešni primeri redki ali pa so preiskave dolgotrajne. Poleg tega je politična odgovornost v mnogih državah članicah še vedno aktualno vprašanje in se na primer kaže v pomanjkljivosti pravil o financiranju političnih strank. Poročilo še ugotavlja, da so področja tveganja v državah članicah na splošno višja na re-

gionalni in lokalni ravni, korupciji so bolj izpostavljeni prostorski razvoj, gradbeništvo in zdravstvo, pomanjkljivosti pa so opazne tudi pri nadzoru nad podjetji v državni lasti. Posebno poglavje je namenjeno javnim naročilom, prek katerih se letno porabi približno petina BDP Evropske unije za nakup blaga in storitev. Zaradi izpostavljenosti korupciji poročilo poziva k uvedbi strožjih standardov integritete na tem področju.

Slovenija je med državami Srednje in Vzhodne Evrope med najdejavnejšimi v boju proti korupciji, saj ima dobro razvit pravni in institucionalni protikorupcijski okvir. Vendar pa se zdi, da je v zadnjih letih ob porastu domnev in dvomov o integriteti funkcionarjev na visokih položajih prišlo do upada politične volje za boj proti korupciji.

Evropska komisija v poročilu Sloveniji predlaga uvedbo odračilnih kazni za izvoljene in imenovane funkcionarje, če kršijo zahteve o prijavi premoženjskega stanja in nasprotju interesov, ter sprejetje dodatnih ukrepov za okrepitev njihove odgovornosti. Komisija poleg tega predlaga, naj Slovenija zaščiti operativno neodvisnost in vire protikorupcijskih organov ter posebne tožilske službe za boj proti finančnemu kriminalu. Slovenija bi morala tudi okrepiti protikorupcijske mehanizme v zvezi s podjetji v državni lasti ali pod državnim nadzorom ter na področju postopkov za oddajo javnih naročil in privatizacijskih postopkov. Poleg tega lahko stori še več za zagotavljanje učinkovitega nadzora nad financiranjem strank.

S. J.

Tri četrtine (76 %) Evropejcev in 91 odstotkov Slovencev meni, da je korupcija splošno razširjena.

Mednarodna konferenca o usposabljanju in izobraževanju za potrebe trga dela

KAKO ZAPOLNITI VRZEL?

Število brezposelnih se povečuje, marsikatero podjetje pa ne more najti usposobljenih delavcev. Kako torej uskladiti izobraževanje in usposabljanje s potrebami na trgu dela? Na to vprašanje so poskušali odgovoriti na mednarodni konferenci v okviru projekta EFFECT. Partner v tem projektu, ki je še posebej zanimiv za male podjetnike in obrtnike, je tudi ZSSS in njena območna organizacija ZSSS Podravja in Koroške.

Center za razvoj človeških virov pri Ekonomskem inštitutu v Mariboru, ki izvaja evropski projekt EFFECT, je pred dnevi v sodelovanju z ZSSS in njeno območno organizacijo Podravja in Koroške ter drugimi partnerji pri projektu iz Avstrije, Hrvaške in Španije organiziral mednarodno konferenco o usklajevanju znanj in spretnosti s potrebami na trgu dela.

Uvodoma je udeležence pozdravila Magda Zupančič iz Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Poudarila je, da se neuskklajenost ponudbe in povpraševanja z vidika znanja in spretnosti na trgu dela odraža v strukturni brezposelnosti in socialni izključenosti ter negativno vpliva na konkurenčnost in gospodarsko rast. Zato je ključnega pomena sodelovanje med vsemi, ki lahko to spremenijo (pristojna ministrstva, podjetja, delodajalske organizacije in zbornice, sindikati, izobraževalni zavodi itd.) Mariborski župan Andrej Fištravec pa je v svojem pozdravnem nagovoru postavil nekaj, kot je sam dejal, provokativnih vprašanj. Ali je

Na konferenci se je zbralo blizu sto udeležencev iz Slovenije in tujine.

na svetu sploh dovolj dela za vse, da bi se lahko z njim vsi preživljali? Ali je to, da bi imeli vsi delo, sploh v interesu neoliberalnega kapitalizma, v katerem 85 fizičnih oseb razpolaga z več kot polovico svetovnega bogastva? Ali ne gre pri ohranjanju armade brezposelnih za mnogo večje probleme, ki jih zgolj z usklajevanjem kompetenc delavcev s potrebami na trgu dela ne bo mogoče rešiti, če ne bomo oživelili solidarnosti, medsebojne pomoči in drugih družbenih vrednot.

Konferenca se je nadaljevala s panelno razpravo o izzivih pri razvoju kompetenc za potrebe trga dela v prihodnje. Po besedah

Zupančičeve raziskave kažejo, da pri nas kar 40 odstotkov zaposlenih smatra, da so za delo, ki ga opravljajo, preveč izobraženi oziroma usposobljeni. Mnogim pa primanjkuje specifičnih znanj, ki bi jih potrebovali pri delu. Problem je tudi, da številni starejši delavci svojega znanja ne obnavljajo in ne dopolnjujejo, čeprav bi morali tehnološki razvoj spremljati vsi delavci, ne glede na starost. Zato, da bi kompetence delavcev uskladili s potrebami gospodarstva, bi morali v Sloveniji imeti jasno strategijo industrijskega in nasploh gospodarskega razvoja. Podjetja bi morala imeti vsaj desetletno strategijo svojega razvoja, pri načrtovanju izobraževalne politike, ki bi morala biti bolj fleksibilna, pa bi morali sodelovati vsi socialni partnerji.

Predsednica štajerske gospodarske zbornice Aleksandra Podgornik je spo-

V Evropski uniji 26,2 milijona brezposelnih SKRB VZBUJAJOČE ŠTEVILO

Po podatkih evropskega statističnega urada - Eurostata je stopnja brezposelnosti v območju evra decembra lani ostala nespremenjena in znaša 12 %. Delež brezposelnih tako ostaja enak že vse od oktobra 2013, na letni ravni (od decembra 2012 do decembra 2013) pa se je stopnja brezposelnosti v evroobmočju povečala za 0,1 %. V celotni EU se je stopnja brezposelnosti decembra zmanjšala za 0,1 % tako na mesečni kot na letni ravni in znaša 10,7 %.

Po ocenah Eurostata je bilo decembra v EU 26,2 milijona brezposelnih oseb, od tega jih je bilo 19,01 milijona v območju evra. Na mesečni ravni se je število brezposelnih v območju evra zmanjšalo za 129.000, v celotni EU pa za 162.000 ljudi. V primerjavi z decembrom 2012 se je število brezposelnih ravno tako zmanjšalo in sicer za 173.000 oseb, od tega 130.000 v evroobmočju.

V Sloveniji je bila stopnja brezposelnosti v decembru 10,1-odstotna. V primerjavi z novembrom se je povečala za 0,2 %, na letni ravni pa se je zvišala za 0,4 %. Med članicami unije je bila najnižja stopnja brezposelnosti zabeležena v Avstriji (4,9 %), Nemčiji (5,1 %) in Luksemburgu (6,2 %), najvišja pa je bila v Grčiji (oktobra lani pri 27,8 %) in Španiji (25,8 %).

Zadnji mesec lanskega leta je bila stopnja brezposelnosti med mladimi v EU 23,2-odstotna, v območju evra pa 23,8-odstotna. Najmanj brezposelnih mladih je v Nemčiji (7,4%) in Avstriji (8,9%), največ pa v Grčiji (49,2%), Španiji (54,3%) ter na Hrvaškem (49,2% v zadnjem četrtletju). V Sloveniji je stopnja brezposelnih mladih s 23,3% ostala nespremenjena.

S. J.

Izvršni sekretar ZSSS Goran Lukić je opozoril, da je mlade težko usmeriti v poklicno izobraževanje, če vedo, da bodo nato do upokojitve prejemali minimalno plačo.

mnila, da se z razkorakom med ponudbo in potrebami gospodarstva pri nas srečujemo že dolgo. V nekaterih podjetjih so zaprli celo posamezne obrate, ker zanje niso več našli usposobljenih delavcev. To je, vsaj delno, tudi posledica ukinitve dualnega sistema poklicnega izobraževanja.

Izvršni sekretar ZSSS Goran Lukić pa se je vprašal, ali so na trgu dela zares takšna neskladja ali pa delodajalci sami iščejo neusposobljene delavce, ker jih lahko manj plačajo. Tako je denimo na zavodu za zaposlovanje prijavljenih 42 brezposelnih natakarev, delodajalci pa na študentskih servisih povprašujejo po 304 študentih, ki bi bili pripravljene opravljati delo natakarja za manj denarja. Delodajalci v sedanjih kriznih časih zaposlujejo v glavnem najnižje kvalificirane delavce, mnogi visoko izobraženi delavci pa se izobražujejo naprej, ker ne dobijo dela. Če bi izobraževanje prilagodili hipnemu povpraševanju delodajalcev, bi lahko večino šol zaprli. Lukić je opozoril tudi, da izobraževanja in usposabljanja za poklice ne moremo obravnavati ločeno

Zakaj je v Avstriji dualni sistem priljubljen?

K temu, da se 40 odstotkov mladih v Avstriji odloči za izobraževanje v dualnem sistemu izobraževanja, pomembno, če že ne odločilno, prispeva plačna politika. Referent z višješolsko izobrazbo na zavodu za zaposlovanje v Avstriji zasluži mesečno okoli 1600 do 1700 evrov neto. Mizarski mojster v lesno predelovalnem podjetju pa zasluži od 1800 do 1900 evrov neto. Koliko pa zasluži mizarski mojster v naši lesno-predelovalni industriji? Kakšna je njegova družbena veljava? Ni čudno, da dualni sistem izobraževanja za mlade pri nas ni privlačen.

T. K.

od plačne politike. Težko je mlade usmeriti v poklicno izobraževanje, če vedo, da bodo nato do upokojitve prejeli minimalno plačo. Rešitev vidi Lukić v družbeni odgovornosti podjetij, kar mora postati poslovni model.

Na konferenci so svoje izkušnje predstavili tudi gostje iz Španije in Avstrije. Zlasti v Avstriji so razmere na trgu dela urejene, odlikujejo se po sodelovanju med socialnimi partnerji, po delu z mladimi (že učence in dijake zavod za zaposlovanje redno vabi na pogovore o njihovi karieri,

jih testira, jim svetuje in podobno), po delu s starši, pa tudi po delu z brezposelnimi. Sicer pa v Avstriji ravnokar potekajo razprave, da bi obvezno izobraževanje podaljšali do osemnajstega leta starosti.

Tako kot s celotnim projektom EFECT so tudi z mednarodno konferenco organizatorji zblizali svet izobraževanja s svetom dela. Brez dialoga med tema dvema svetovoma si usposabljanja in izobraževanja za potrebe trga dela ni mogoče predstavljati.

Tomaž Kšela

Delavnica SOPS v okviru projekta DialogueS na Ptuj

PREDNOSTI MEDIACIJE

Sindikat Obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) je v okviru projekta DialogueS na Ptuj organiziral delavnico, na kateri se je zbralo več kot dvajset udeležencev. S projektom DialogueS si Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) in SOPS prizadevata s socialnim dialogom priti do predlogov izvedbenih rešitev na področju pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu. Udeležence delavnice je uvodoma pozdravil generalni sekretar SOPS Martin Muršič, projekt DialogueS pa je predstavil njegov namestnik Bojan Hribar.

Osrednjo temo o izboljševanju delovnih pogojev, medgeneracijskem sodelovanju, usklajevanju zasebnega in poklicnega življenja ter mirnemu reševanju sporov je predstavila samostojna svetovalka ZSSS za pravna vprašanja Andreja Toš Zajšek.

Posebno pozornost je Zajškova namenila mediaciji. Kaj sploh je mediacija? Gre za postopek mirnega reševanja spora, ki ne pomeni sojenja in v katerem skušata stranki prostovoljno rešiti spor s pomočjo tretje nevtralne osebe – mediatorja. Postopek mediacije je neformalen, neobvezujoč, zaupen in strukturiran, strankam pa pri reševanju spora s posebnimi mediacijskimi tehnikami pomaga mediator.

Zajškova je opozorila na prednosti mediacije. V primerjavi s sodnim postopkom

Osrednja tema delavnice SOPS na Ptuj je bila namenjena izboljševanju delovnih pogojev, medgeneracijskemu sodelovanju, usklajevanju zasebnega in poklicnega življenja ter mirnemu reševanju sporov.

gre za hitrejši postopek; rešitev spora je možna že na prvem mediacijskem srečanju. Prav tako gre za prihranek stroškov (stroški mediacije so praviloma nižji od sodnega ali arbitražnega postopka). Mediacija je zaupen postopek (izključena je javnost, prav tako so zaupni vsi podatki, ki izvirajo iz mediacije). V mediaciji je možno urediti vsa sporna razmerja med strankama in ne samo tista, ki so predmet dotičnega spora. V primerjavi z

rednim sodnim postopkom je postopek mediacije bolj fleksibilen in omogoča mediatorju, da postopek prilagodi željam in potrebam strank mediacije. Vse to so prednosti mediacije, zaradi katerih je za stranke manj stresna od sodnih sporov.

Udeleženci so na delavnici aktivno sodelovali. Zato je delavnica SOPS-a prispevala k večji ozaveščenosti, kar je bil tudi njen osnovni namen in cilj.

T. K.

Mednarodna konferenca »Enakost spolov se obrestuje«

V KRIZI SE NEENAKOST POVEČUJE

Enakopravni bomo hitreje premagali krizo. To je ena od temeljnih ugotovitev z mednarodne konference »Enakost spolov se obrestuje«, ki je pred kratkim potekala v Kongresnem centru Brdo pri Kranju. S konferenco, na kateri se je zbralo okoli 150 udeleženk, so začeli izvajati projekt »Uravnotežimo odnose moči med spoloma«, ki ga izvaja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Projekt sofinancirajo iz Programa Norveškega finančnega mehanizma za Slovenijo za obdobje od 2009 do 2014.

Ustvarjalni potencial žensk je treba izkoristiti

Konferenco je kot prva predsednica vlade v samostojni slovenski državi odprla Alenka Bratušek. Dejala je, da je v zadnjih letih v političnem in gospodarskem življenju prisotnih čedalje več žensk, zato je na prvi pogled videti, da z upoštevanjem enakosti spolov v Sloveniji nimamo težav. Resnica pa je nekoliko drugačna. Čeprav se Slovenija uvršča med države Evropske unije z relativno visoko stopnjo enakosti spolov, se tudi pri nas soočamo s podobnimi trendi neenakosti kot drugod po Evropi.

»Ne moremo si privoščiti neizkoriščenega potenciala žensk,« je poudarila predsednica vlade. Dodala je, da vse študije dokazujejo, da enakopravnost žensk in moških povečuje uspešnost podjetij, poleg tega pa je ekonomska neodvisnost predpogoj, ki slehernemu posamezniku in posameznici zagotavlja samostojno upravljanje s svojim življenjem. Zato je Slovenija tudi v skupini držav članic Evropske unije, ki podpira predlog Evropske komisije za sprejem Direktive o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov na direktorskih me-

Na mednarodni konferenci o enakosti žensk se je zbralo okoli 150 udeležencev iz Slovenije in tujine.

stih družb, ki kotirajo na borzi, in povezanosti ukrepov.

Tudi ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Anja Kopač Mrak je dejala, da se Slovenija uvršča po stopnji enakopravnosti spolov v zgornjo polovico evropskih držav, zlasti na račun visoke izobraženosti in zaposlenosti žensk. Vendar pa ostaja vprašanje, ali resnično izkoriščamo vse potencialne žensk. Vprašala se je, kaj Slovenije izgublja, ker se morajo visoko usposobljene ženske odločiti med kariero in družino, po navadi na račun kariere. Z večjim deležem žensk na položajih odločanja bi lahko povečali uspešnost in učinkovitost gospodarstva in politike.

Nujno je utrditi pogoje za enakopravnost žensk

Udeleženke in udeležence konferen-

ce je pozdravila tudi veleposlanica Kraljevine Norveške v Sloveniji Tove Skarstein. Opozorila je, da je za Evropsko unijo pomembna enakopravnost žensk in moških, saj lahko samo na ta način uporabi vse potencialne oziroma vso razpoložljivo delovno silo za premaganje zdajšnjih težav. Za to, da bi ženske lahko prevzemale najodgovornejše položaje v politiki in gospodarstvu pa morajo države ustvariti pogoje z dobro ureditvijo otroškega varstva, starševskim dopustom za očete in drugimi ukrepi. Samo tako bodo lahko ženske izbrale oboje - kariero in skrb za družino.

V razpravi so udeleženke in udeleženci konference poudarili, da enakost žensk in moških ni samo stvar človekovih pravic in demokracije, temveč je tudi dejavnik gospodarskega in družbenega razvoja, saj izboljšuje procese odločanja, povečuje uspešnost podjetij ter zmanjšuje tvegane in povečuje družbeno odgovorne politične in poslovne odločitve.

Tako kot drugod po Evropi so tudi v Sloveniji ženske bolj izobražene od moških, vendar večinoma zasedajo nižja in slabše plačana delovna mesta, poleg tega pa so slabše zastopane na vodilnih položajih v politiki in gospodarstvu. Če bo Sloveniji uspelo doseči večjo enakopravnost žensk in moških, bo to pomembno prispevalo k hitrejšemu izhodu in krize.

Udeleženci mednarodne konference pa so hkrati ugotovili, da je enakopravnost spolov v časih krize na veliki preizkušnji, saj mnogi menijo, da si jo lahko privoščimo samo v časih gospodarske rasti. Dejansko pa ni razkošje, temveč nujna, saj je najdražje, če družba ne izkoristi ustvarjalnega potenciala vseh - žensk in moških.

SINDIKAT OBRTI IN PODJETNIŠTVA SLOVENIJE

OBVESTILO

V skladu z 81. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Uradni list RS, št. 92/2013), so delodajalci, ki zaposlujejo delavce, zavezani za

plačilo prispevka za usklajevanje in izvajanje Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo, za leto 2014.

Zavezance pozivamo, da prispevek v višini 2,00 € na zaposlenega, nakažete Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, na TRR številka: 61000-3130000033, pri Delavski hranilnici Ljubljana, Miklošičeva 5, ali na TRR številka: 03100-1001709303, pri SKB d.d., Ajdovščina 4, Ljubljana, s sklicno oznako: 20-14.

Sredstva so zavezanci dolžni nakazati pri izplačilu plač za mesec maj 2014.

Strokovna služba GO SOPS

Tomaž Kšela

Zdravnica svetuje

Piše: Maja Sendi,
dr. med.

O holesterolu

O holesterolu je te dni veliko govora, kar ni presenetljivo, saj ima povišan holesterol kar 70 % Slovencev. Verjetno ne obstaja oseba, ki je ni strah krvnih izvidov za to področje. Povišan nivo holesterola je namreč eden glavnih dejavnikov za razvoj bolezni srca in žilja, le-te pa zahtevajo do trikrat več življenj kot na primer rak pljuč.

Kakšna je funkcija holesterola?

Večina ljudi ob besedi holesterol dobi asociacijo na mastno hrano in srčno-žilne bolezni. Vsi vemo, da je visoka vsebnost holesterola smrtno nevarna, a zdravju škodljivo je tudi, če imamo v krvi premalo holesterola. Slednji je namreč eden od bistvenih sestavin našega telesa. Potreben je pri tvorbi celičnih sten, poleg tega pa je tudi osnovni gradnik vseh steroidnih hormonov (sem štejemo npr. estrogen, testosteron, kortizol itd.) in vitamina D. Holesterol vnašamo v telo s hrano živalskega izvora, veliko večino (kar 75 %) pa ga proizvede naše telo samo, največ jetra.

Zakaj rečemo »dobri« in »slabi« holesterol?

Holesterol po krvi potuje z dvema vrstama prenašalnih beljakovin in sicer LDL in HDL. LDL je zadolžen za prenos holesterola iz jeter v druga tkiva in arterije. Ko LDL potuje po krvi, skuša oddati holesterol telesnim celicam. Če ima taka celica holesterola že dovolj, LDL zavrne. Ko LDL tako plava po krvi se prej ali slej oprime žilne stene in tako se prične proces ateroskleroze. Večja kot je raven LDL v krvi, več holesterola je odvečnega in hitreje se tvorijo obloge na žilah. Z leti lahko take obloge pomembno zoži žilna svetlina. LDL je torej tisti slabi holesterol, višji kot je, bolj je oseba izpostavljena žilnim in srčnim boleznim ter številnim drugim zdravstvenim nevšečnostim. HDL pa je tisti, ki omogoča transport holesterola iz drugih delov telesa nazaj v jetra, kjer se razgradi in nato izloči. Na nek način s tem čisti arterije. Je torej dobri holesterol, ki nas ščiti pred srčno-žilnimi boleznimi.

Razlaga krvnih preiskav:

Kadar nam v roke potisnejo izvid z analizo krvi, smo v večini primerov brez dodatne razlage precej zmedeni, saj ne vemo, kaj vrednosti sploh pomenijo. Ena od vrednosti, ki jo najdemo na izvidu je skupni holesterol, to je seštevek LDL, HDL ter trigliceridov (skrajšano TGC). Trigliceridi so maščobe, ki jih telo uporablja kot pogonsko

gorivo oziroma za pridobivanje energije. Če jih je preveč, pa prispevajo k nastajanju žilnih oblog. Skupni holesterol ne sme presegati vrednosti 5,7. Pri osebah, ki imajo pridružene dejavnike tveganja za srčno-žilne bolezni ali pa so že preživeli srčni infarkt, so priporočene vrednosti še nekaj nižje. Vrednost LDL ne sme preseči 3, vrednost TGC pa ne sme biti večja kot 2. Za HDL je pomembnejša spodnja meja, ker nam nudi zaščito pred nalaganjem odvečnega holesterola. Priporočeno je, da ni nižji od 1,2. Poleg absolutnih vrednosti, pa je pomembno tudi razmerje med LDL in HDL. LDL ne bi smel biti več kot trikrat višji od HDL.

Nekaj zmot o holesterolu:

Splošno prepričanje je, da je največji dejavnik tveganja za zvišane maščobe nepravilna prehrana. Vendar to ne drži. Znanstveno dokazano je, da je pomembnejši faktor pri zvišanem holesterolu dednost. Genetika namreč igra pomembno vlogo pri učinkovitosti delovanja jeter, ta pa so ključna pri metabolizmu holesterola. Za boljše predstavo: povišan holesterol imajo lahko tudi ljudje s povsem normalno ali tudi nižjo telesno težo, lahko ga imajo celo ljudje, ki upoštevajo pravila zdrave prehrane, nenazadnje pa tudi otroci. Veliko ljudi, ki ima diagnosticiran povišan holesterol sliši take in drugačne nasvete glede priporočene prehrane. Eden od mitov je, da je potrebno prenehati jesti jajca. Res je, da rumenjak vsebuje veliko holesterola, vendar od tega le majhen delež pride v kri. Poleg tega so jajca odlični vir drugih hranilnih snovi, seveda pa s količino ne gre pretiravati. Tu je pomembno še sledeče dejstvo: holesterol in maščoba sta različni snovi, živilo je lahko bogato z maščobo, pa hkrati ne vsebuje holesterola (na primer oljčno olje). Po drugi strani pa lahko hrana vsebuje nizek odstotek maščob in visok odstotek holesterola.

Kako lahko sami vplivamo na ugodne vrednosti holesterola?

Kot vedno velja - preventiva pred kurativo! Prvi in najpomembnejši korak je zato uživanje zdrave in kvalitetne prehrane, ter izogibanje sladkim pijačam, mastnemu mesu itd. Nasičene maščobe živalskega izvora zamenjajte z nenasičenimi (oljčno olje), ki manj vplivajo na raven holesterola. Priporočeno je redno gibanje, slednje namreč pomaga tudi pri dvigu vrednosti dobrega HDL holesterola. Če kadite, poskusite vsaj omejiti število cigaret, če ne morete nehati. V kolikor naštetih ukrepi ne zaležejo, je potrebno poseči po zdravlilih. Najpomembnejša skupina zdravil so statini, ki zavirajo proizvodnjo holesterola v jetrih. Jemanje teh zdravil je najpogosteje kar doživljenjsko, vendar pa uspešno znižujejo nivo holesterola, ljudje pa jih v večini primerov tudi dobro prenašajo.

Podnebno-energetski paket EU za obdobje po letu 2020

VEČ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

Evropska komisija je konec januarja letos predlagala ambiciozen, a realen okvir za podnebne in energetske politike po letu 2020, skupaj s cilji, ki bi jih dosegli do leta 2030. Cilj svežnja predlogov je nadaljevati napredek v smeri nizkoogljičnega gospodarstva in zagotoviti konkurenčen ter varen energetski sistem, ki bo omogočal cenovno dostopno energijo za gospodinjstva in industrijo, povečeval zanesljivost oskrbe z energijo v EU, zmanjšal odvisnost od uvoza energije, zagotavljal varnost za vlagatelje in ustvarjal nove priložnosti za rast in delovna mesta.

Predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso je podnebno-energetski paket pospremil z besedami: »Podnebni ukrepi so ključnega pomena za prihodnost našega planeta, medtem ko je resnično evropska energetska politika ključnega pomena za našo konkurenčnost. Današnji sveženj dokazuje, da si ti dve področji ne nasprotujeta, temveč se medsebojno krepiata.«

Glavna, zavezujoča cilja okvirja podnebno-energetskih politik do leta 2030 sta zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov za

40 % (glede na leto 1990) in povečanje obnovljivih virov energije na 27 %. Sveženj vključuje tudi zakonodajni predlog za izboljšanje sistema trgovanja z izpusti in smernice za pridobivanje plina iz skrilavcev. Komisija je danes predstavila tudi študijo gibanja maloprodajnih in veleprodajnih cen plina in električne energije v zadnjih letih v državah članicah EU.

Z minimalnimi načeli za pridobivanje plina iz skrilavca želi Evropska komisija zagotoviti ustrezno zaščito okolja in podnebja. Prav tako želi ustvariti temelje za konkurenčne pogoje v industriji in vzpostaviti jasnejši okvir za investitorje. Medtem, ko je konvencionalni zemeljski plin ujet v podzemnih rezervoarjih, je plin iz skrilavca ujet v skalah, ki jih je potrebno razlomiti, da se ujeti plin sprosti.

Za pridobivanje plina iz skrilavca se uporablja posebna tehnika hidravličnega lomljenja. Večina zakonodaje EU na tem področju je nastala še pred uporabo hidravličnega lomljenja in zato nekateri okoljski vidiki do sedaj niso bili ustrezno obravnavani.

S. J.

Nova ureditev študentskega dela

KONEC NELOJALNE KONKURENCE

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pred dnevi pripravilo novinarsko konferenco, na kateri sta ministrica dr. Anja Kopač Mrak in predsednik Študentske organizacije Slovenije Mitja Urbanc predstavila predlog Zakona o začasnem in občasnem delu dijakov in študentov. Predlog tega zakona so na ministrstvu pripravili skupaj s predstavniki mladih, ki so pri pripravi aktivno sodelovali. Če bo zakon sprejet bo začasno in občasno delo dijakov in študentov prvič doslej urejeno v posebnem zakonu.

»V predlogu zakona ohranjamo tiste značilnosti študentskega dela, ki so pozitivne: mladi imajo stik s trgom dela, si nabirajo delovne izkušnje in jim študentsko delo predstavlja možnost dodatnega zaslužka. Bistveno pa izboljšujemo pravno, socialno in ekonomsko varnost mladih in preprečujemo zlorabe, ki jih dopušča in omogoča sedanji sistem. Študentsko delo se bo po novem štel v pokojninsko dobo in bo tudi uradno priznано kot delovne izkušnje. Z omejitvami študentskega dela pa bomo preprečili, da bi to delo še naprej predstavljalo nelojalno konkurenco rednemu zaposlovanju mladih. Želimo torej, da študentsko delo ostane, vendar da prinaša mladim tudi pravice in da torej to delo ne predstavlja konkurence oziroma ovire mladim pri rednem zaposlovanju,« je na novinarski konferenci dejala Kopač Mrakova.

Osnovni, preizkušeni mehanizmi študentskega dela se s predlogom novega

zakona bistveno ne spreminjajo. Študentsko delo bo tudi v prihodnje potekalo preko posrednikov (študentskih servisov), na podlagi napotnice, pretežno v elektronski obliki in brez dodatnih administrativnih bremen. Po vzoru minimalne plače so določili minimalno urno postavko za študentsko in dijaško delo – ta naj bi znašala 4,5 evra bruto oziroma 3,8 evra neto. Pomembno je tudi to, da bo moral posrednik študentu oziroma dijaku delo plačati, četudi mu delodajalec še

Anja Kopač Mrak: »Študentsko delo se bo po novem štel v pokojninsko dobo in bo tudi uradno priznано kot delovne izkušnje.«

Kakšne obveznosti bo imel posrednik?

Posrednik začasnega in občasnega dela dijakov in študentov bo imel več obveznosti. Opravljati bo moral strokovne, administrativne in organizacijske naloge v skladu z zakonom. Zagotavljati bo moral plačila za opravljeno začasno in občasno delo dijakov in študentov (tudi če mu delodajalec še ne bo plačal), obračunavati in plačevati bo moral prispevke za socialno varnost ter dajatve iz začasnega in občasnega dela dijakov in študentov. Seveda pa bo moral spoštovati tudi druge obveznosti v skladu z določbami zakona.

Posrednik od dijaka ali študenta ne bo smel zahtevati plačila ali drugega povračila za posredovanje začasnega in občasnega dela dijakov in študentov.

T. K.

ne bo plačal računa za opravljeno študentsko oziroma dijaško delo.

Začasno in občasno delo dijakov in študentov bo po novem vključeno v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, dijaku in študentu pa bodo iz tega naslova priznane tudi vse pravice. Skupaj bodo prispevki dijaka oziroma študenta znašali 15,50 odstotka, prispevki in ostali stroški delodajalca pa 20,65 odstotka. Sredstva iz dajatve se bodo namenjala za štipendije (1,25 odstotka), študentske domove (2 odstotka), delovanje študentske organizacije Slovenije (4 odstotke) in delovanje centralne evidence (0,25 odstotka).

Začasno in občasno delo dijakov in študentov bodo lahko opravljali mladi s statusom dijaka ali študenta, starejši od 15 let. Pri delodajalcih pa se uvajajo omejitve zasnovane na številu povprečno zaposlenih v preteklem letu.

Pri posameznem delodajalcu bodo lahko dijaki in študenti opravljali začasno in občasno delo glede na število povprečno zaposlenih delavcev pri delodajalcu v preteklem koledarskem letu. Pri delodajalcih z manjši številom zaposlenih bodo lahko študenti in dijaki opravili večji odstotek vseh delovnih ur, saj mali delodajalci težje kompenzirajo izpad kakšnega od svojih delavcev ali nenadno povečanje naročil kot veliki delodajalci, ki imajo širši kadrovski bazen.

Če bo zakon sprejet, bo poslej tudi večji nadzor nad študentskih in dijaškim delom. Višje pa bodo tudi sankcije za kršitelje. Cilj višjih sankcij je večja pravna varnost vseh udeležencev

Tomaž Kšela

Okrepitev vseevropske mreže za iskanje zaposlitve EURES

BREZPLAČNE INFORMACIJE

Evropska komisija je sredi januarja letos predstavila predlog za okrepitev vseevropske mreže za iskanje zaposlitve EURES, da bi se zmanjšala brezposelnost v EU. Komisija želi, da bi mreža postala bolj učinkovita, zaposlovanje bolj pregledno, sodelovanje med državami članicami pa tesnejše. Tako bi povečali izmenjavo informacij o prostih delovnih mestih po vsej EU, zagotovili ustrežnejše usklajevanje med ponudbo in povpraševanjem ter pomagali delodajalcem, zlasti malim in srednjim podjetjem, hitreje zapolniti prosta delovna mesta z ustrežnejšimi kandidati. Obenem bi državljanom pomagali sprejeti kar najbolj informirano odločitev o morebitni selitvi v tujino zaradi zaposlitve.

Trenutno 7,5 milijona Evropejcev dela v drugi državi članici, kar je samo 3,1 % celotne delovne sile. Povprečno se vsako leto približno 700.000 (0,29%) ljudi preseli v drugo državo članico EU zaradi dela, kar je precej manj kot v Avstraliji (1,5 % med osmimi zveznimi državami) ali Združenih državah (2,4 % med 50 zveznimi državami). Evropski sistem za spremljanje ponudbe delovnih mest kaže, da je bilo v prvem četrtletju leta 2013 kljub rekordni brezposelnosti dva milijona prostih delovnih mest.

EURES, ki je bil vzpostavljen leta 1993, je mreža za sodelovanje med Evropsko komisijo in javnimi službami za zaposlovanje iz držav članic EU, Norveške, Islandije in Lihtenštajna ter drugimi partnerskimi organizacijami. Združuje več kot 850 svetovalcev, ki so dnevno v kontaktu z iskalci zaposlitve in delodajalci po vsej Evropi. Deluje prek portala EURES, ki je brezplačen in zagotavlja informacije o življenjskih in delovnih pogojih v vseh sodelujočih državah v 25 jezikih. V vsakem trenutku omogoča dostop do več kot 1,4 milijona delovnih mest in 1,1 milijona življenjepisov, ki so na voljo v določenem mesecu. Prek mreže EURES se vsako leto zaposli približno 150.000 oseb.

S. J.

Kulturni kotiček

Piše: Roman Končar

Srčna skromnost nekega akademizma ...

Če se rodiš 29. novembra, leta 1934 v Ljubljani... Če diplomiraš na Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani, in to leta 1958... Če ti podelijo leta 1964 v Tokiu, na IV. mednarodnem bienalu grafike nagrado, poimenovano Grand Prix International... Če prejmeš leta 1974 Jakopičovo nagrado, leta 1991 Prešernovo nagrado za življenjsko delo, leta

1994 Zlato plaketo Univerze v Ljubljani in leta 1998 še Avstrijski častni križ za znanost in umetnost... Hja, potem si, skoraj zagotovo, akademik (pa še profesor, tako, za povrh) Andrej Jemec. Slovenski slikar.

Čudna in nepredvidljiva so pota Gospodova, znajo povedati izkušeni in modri ljudje. Pa so res, lahko zdaj, pri skoraj 55-ih dopoljenih »pomladih«, zapišem tudi sam. Iz lastne izkušnje, seveda.

Andreja Jemca sem kar poklical. Po gsm-ju. Nisem ga poznal, še nikoli se nisva prej kjerkoli srečala. Ja, no, vedel sem kdo je in »koliko je vreden«, če se smem tako, malo neolikano izraziti... Osebnost pa se najine poti – do malo prej omenjenega mojega gsm »napada« nanj – niso križale.

Ni se mi oglasil. Pa sem mu napisal e-pisemce. In ga prijano in preprosto povprašal, če bi bil pripravljen nastopiti v moji tv oddaji »Drobtinice prestolnice«, katero že od 26. novembra 2013 pripravljam (vsakih 14 dni) za tv hišo »TV Vaš kanal – Novo mesto« (premierno si oddaje lahko ogledate ob torkih, ob 20.30 uri, ponovitve so pa tudi, in to kar tri: ob sredah, ob 22.00 uri, pa ob četrkih, ob 11.30 uri, pa še ob nedeljah, ob 11.30 uri).

Zelo promptno mi je odgovoril. In to, na moje dokaj veliko začudenje, pritrtilno. In še dopisal, da naj ga kar takoj pokličem. In sem ga. In sva se začela pogovarjati. Po gsm-ju. In sva se pogovarjala. In pogovarjala. In pogovarjala. Kot bi bila stara vojna »kamerada«. In sva se tudi dogovorila, da ga z ekipo obiščem v njegovi ljubi Zabreznici, občina Žirovnica, na Gorenjskem.

Pa smo šli. K Andreju. V njegov »raj blizu Triglava«.

Razveselil se nas je. Res se nas je. Iskreno. Kot otrok, lahko mirne duše zapišem. In nam je dal »na razpolago« ne le svoj čas in sebe, temveč tudi vse, kar je moč videti in otipati v njegovem resnično zgledno, redoljubno urejenem ateljeju.

Pokazal nam je nekaj strahovitih dragocenosti. Darilo-grafiko, katero mu je poklonil njegov profesor Božidar Jakac. Pa malo veleumetnino Vena Piona. Pa original darilo drugega njegovega profesorja, grafiko slikarja Gabrijele Stupice. Pa... ja, še in še... in še malo... Kramljala sva, z Andrejem, o tem in onem iz njegovega veliko več kot samo bogatega življenja. In vse je dodobra »podkrepljeval« z otipljivimi zadevami, večinoma dokumenti, plakati, umetninami, fotografijami, spremnimi katalogi nešteti razstav, časopisnimi članki... Bil je natanko to, kar so vsi veliki ljudje: preprost človek, topel, skromen, skorajda bogaboječ, prijazen, veder...

Ko smo se poslavljali, sva se dogovorila, da se ponovno snideva v znameniti ljubljanski gostilni »Pri žabarju«. In sva tudi se. Čez nekaj dni. V tej gostilni je Andrej namreč preživel prenekatero uro svojega življenja, v druženju s prijatelji (Zoran Kržišnik, ustanovitelj in dolgoletni spiritus agens ljubljanskega grafičnega bienala, pa profesor Riko Debenjak, znameniti slovenski slikar, pa profesor Gabrijel Stupica, še en velikan slovenskega slikarstva, in z drugimi).

Prišel je nekaj minut pred uro najinega dogovora. Ja, tak je. »Stara, dobra šola« olike in bontona. Nikar, če je le mogoče, nikar zamujati. To je zelo nespoštljivo. In grdo do tistega, s katerim si dogovorjen. Tako Andrej Jemec. In ima – kako-pak – salamensko hudo zelo prav.

Tudi »Pri žabarju« sva obujala spomine na čudovite dni ustvarjalnega, razmišljanj in pogovorov polnega preteklega življenja njegovega. S kakšnim žarom je pripovedoval. Kot bi slikal predme današnji, ne pa pretekli čas. Kot bi ne preteklo vmes kar nekaj desetletij.

Klen možakar je, akademik slovenski, Andrej Jemec. Klen! In še enkrat – klen. V vseh možnih pogledih. In v vseh možnih pomenih te besede. Čeprav je smiselno pravi le eden. Pomen, namreč.

Ostanite zdravi, dragi profesor. In naj vam Bog nakloni še množico ustvarjalnih trenutkov. Takih, za nas (posledično), ki bomo z velikim veseljem sledili vaše delo. Pa tudi takih, »za dušo«. Ti naj bodo samo za vas. In za vse, ki jih imate najraje.

IZRAČUN AKONTACIJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE

DAVČNE OLAJŠAVE

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2014:

Če znaša skupni bruto dohodek v evrih/mesečno		znaša splošna olajšava v evrih/mesečno
nad	do	
0,00	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

2. Osebnolajšave

v evrih/mesečno

invalidu s 100% telesno okvaro	1.471,57
olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	234,92
posebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	206,42
za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	203,08
za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	735,83

za drugega vzdrževanega otroka	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	515,65
za petega vzdrževanega otroka	663,09

• za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava glede na višino za predhodnega vzdrževanega otroka poveča za 147,44 evra

DOHODNINSKA LESTVICA

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za leto 2014 izračuna na podlagi Pravilnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2014 (Uradni list RS, št. 108/2013):

Če znaša neto davčna osnova v evrih/mesečno		znaša dohodnina v evrih/mesečno	
nad	do		
0,00	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95 + 27 %	nad 668,44
1.580,02	5.908,93	353,08 + 41 %	nad 1.580,02
5.908,93		2.127,93 + 50 %	nad 5.908,93

SINDIKALNA LISTA - FEBRUAR 2014

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur 15,02 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur 7,51 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur 5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur 17,00 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur 8,50 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur 6,20 €

2. Kilometrina:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer: 0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva 334,00 €

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej) 4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj 3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej): v višini 100% cene javnega prevoza
Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej): 0,18 €

- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.

Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 12. 2010 naprej): 0,15 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

a) po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2014 naprej):	član SOPS:	nečlan:
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	618,50 €	463,88 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	927,75 €	773,13 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.237,00 €	1.082,38 €

b) po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:

- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	618,50 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	927,75 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.237,00 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodnejše)	3.092,50 €
---	------------

10. Solidarnostna pomoč:

1.546,25 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj	797,04 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj največ	797,04 € 1.132,03 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v **novembru 2013** bruto **1.617,19 €** oziroma neto **1.044,89 €**, za obdobje IX. - XI. pa bruto **1.546,25 €** oziroma neto **1.009,42 €**.

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA OBRT IN PODJETNIŠTVO

Skladno z 59. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS št. 92/2013) znaša najnižja osnovna plača od **1. januarja 2014 naprej**:

I. tarifni razred	586,92 €
II. tarifni razred	610,17 €
III. tarifni razred	641,64 €
IV. tarifni razred	656,37 €
V. tarifni razred	695,97 €
VI. tarifni razred	797,83 €
VII. tarifni razred	933,63 €
VIII. tarifni razred	1.046,79 €

* Ker je povprečna letna inflacija v obdobju januar–december 2013 v primerjavi z obdobjem januar–december 2012 preseгла 0,5%, so se najnižje osnovne plače po tej kolektivni pogodbi in osnovne plače delavcev za leto 2013, za mesec januar 2014 in naprej povečale za dejansko povprečno letno inflacijo, za 1,8% (vir: SURS).

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI MED DELAVCI IN DRUŽBAMI DROBNEGA GOSPODARSTVA

Skladno s Tarifno prilogo Kolektivne pogodbe med delavci in družbami

drobnega gospodarstva (Ur. list RS, št. 94/2010) znaša izhodiščna plača od **1. februarja 2014 naprej** najmanj:

I. tarifni razred	556,27 €
II. tarifni razred	634,15 €
III. tarifni razred	712,00 €
IV. tarifni razred	801,01 €
V. tarifni razred	895,57 €
VI. tarifni razred	1.068,02 €
VII. tarifni razred	1.212,65 €
VIII. tarifni razred	1.446,27 €
IX. tarifni razred	1.735,53 €

*Najnižje osnovne plače po tej KP se v mesecu februarju tekočega koledarskega leta povečajo v višini povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin preteklega leta glede na predpreteklo leto v RS, v skladu z objavo Statističnega urada RS (SURS).

V obih razpredelnicah navedenim zneskom je treba prišteti dodatek na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe), in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

MINIMALNA PLAČA: Minimalna plača za zaposlenega, ki dela polni delovni čas, je od **1. januarja 2014 naprej** določena v višini bruto **789,15 €**.

ZAJAMČENA PLAČA: Po sklepu Vlade republike Slovenije znaša zajamčena plača od **1. avgusta 2006 naprej** bruto **237,73 €**.

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

**DEL DOHODNINE NAMENITE
SINDIKATU!**

Vsak davčni zavezanec, ki plača dohodnino, lahko delček te dohodnine (do 0,5 odstotka) nameni namesto v državno blagajno za financiranje različnih humanitarnih, kulturnih in drugih splošno koristnih društev, organizacij in sindikatov. Za to mora samo izpolniti poseben obrazec »Zahteva za namenitev dohodnine za donacijo« in ga poslati na naslov **Davčna uprava RS, p. p. 107, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana**, ali na svojo davčno izpostavo.

DONACIJA VAS NIČ NE STANE!

Vsi, ki se boste odločili nameniti del dohodnine Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, nam sporočite vaš naslov na tel. št.: **01/43 41 269** ali na e-naslov: **sops@siol.net** in poslali vam bomo že izpolnjen obrazec, ki ga morate le še podpisati in poslati na omenjeni naslov davčne uprave.

V sindikatu bomo ta sredstva namenili za solidarnostne pomoči delavcem, ki živijo v težkih socialnih razmerah ali pa so utrpeli posledice elementarne nesreče.

Za vašo donacijo se vam v imenu delavcev že vnaprej zahvaljujemo!

OBVESTILO**MIRNO REŠEVANJE SPOROV
V OBRTI IN PODJETNIŠTVU**

Delodajalce, ki opravljajo obrtno dejavnost in obrti podobne dejavnosti in druge delodajalce, ki so člani Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ, ter pri njih zaposlene delavce vabimo, da se v primeru medsebojnih individualnih in kolektivnih sporov, preden izbere te drago, dolgotrajno in negotovo rešitev na sodišču, poslužite mirnega reševanja sporov s posredovanjem ali arbitražo, ki vam ga zagotavljata:

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
in
**Združenje delodajalcev obrti in
podjetnikov Slovenije – GIZ.**

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11
e-naslov: sops@siol.net

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

**DELAVCI V OBRTI IN PODJETNIŠTVU
POSTANITE ČLANI SINDIKATA!**

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije - SOPS je edina interesna organizacija delavcev v obrti in podjetništvu, ki je podpisnik obeh kolektivnih pogodb (Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo in Kolektivne pogodbe za drobno gospodarstvo), ki urejajo vaše plače in nadomestila: regres za dopust, regres za malico, povračila stroškov prevoza na delo in iz dela, višino dnevnic, kilometrino, terenski dodatek, solidarnostne pomoči, jubilejne nagrade itd. ter ostale pravice iz dela, vključno z dopustom.

**Da boste lahko vplivali na svoj materialni in socialni položaj,
vas vabimo, da se nam pridružite!**

Člani sindikata imajo zagotovljeno brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz delovnega razmerja in mirno reševanje sporov iz delovnega razmerja ali iz statusa samozaposlenosti, s pomočjo mediacije ali arbitraže.

SKUPAJ BOMO MOČNEJŠI!

Za podrobnejše informacije o včlanitvi v Sindikat obrti in podjetništva in njegovem delovanju se obrnite na območno organizacijo sindikata, ki vam je najbližja:

Osrednjeslovenska območna organizacija

Parmova ulica 51, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 300 01 00
Faks: 01/ 300 01 07
E-naslov: obm.lj@zsss-sindikati.si

Območna organizacija Savinjska

Gledališka 2, 3000 Celje
Tel.: 03/ 425 57 00
Faks: 03/ 425 57 15
E-naslov: mojca.stropnik@sindikati-zsss.si

Šaleško-savinjski sindikati

Prešernova cesta 1, 3320 Velenje
Tel.: 03/ 898-27-50, 03 / 898-27-51
Faks: 03/ 898-27-61, GSM: 041/ 738-141
E-naslov: salesko.savinjski.sindikati@gmail.com

Območna organizacija Gorenjska

Poštna ulica 4, 4000 Kranj
Tel.: 04/ 201 78 50
Faks: 04/ 201 78 55
E-naslov: danica.mohoric@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Pomurje

Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02/ 522 37 40
Faks: 02/ 522 37 45
E-naslov: joze.turkl@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Spodnje Podravje

Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj
Tel.: 02/ 771 67 11
Faks: 02/ 771 67 15
E-naslov: zvonka.kolednik@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Primorska in
Notranjska**

Partizanska 15, 6210 Sežana
Tel.: 05/ 730 23 50
Faks: 05/ 734 41 99
E-naslov: bojan.kramar@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Podravje in Koroška

Neratova ulica 4, 2000 Maribor
Tel.: 02/ 234 83 02
Faks: 02/ 234 83 13
E-naslov: breda.crncec@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Dolenjska,
Bela krajina in Posavje**

Cvelbarjeva 3, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 337 58 10
Faks: 07/ 337 58 21
E-naslov: oodbkp@sindikati-zsss.si

ŠTUDIJSKI OBISK V HAAGU – PROJEKT PROZDRAV

